Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001275

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 19-03-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Павлів Ярема Дмитрович

2. Yarema D. Pavliv

Кваліфікація: д.філософ, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1273-0281

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Музичне мистецтво

Дата захисту: 08-12-2023

Спеціальність за освітою: 025 – Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 35.869.005

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41.85

Тема дисертації:

1. Гуцульські народні скрипалі та їхня музика (за матеріалами польових досліджень космацько-брустурської традиції)

2. Hutsul Folk fiddlers and Their Music (based on Field Research of the Kosmach-Brustur Tradition)

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено комплексному етномузикознавчому дослідженню виконавської діяльности народнопрофесійних скрипалів трьох генерацій космацько-брустурської традиції. Ця традиція охоплює вісім сіл Косівського району Івано-Франківської области, розташованих у верхніх сточищах Пістиньки, Брустурки, Річки і пов'язаних спільним музично-стильовим діалектом, що виявляється у грі інструменталістів та їхніх капел. Музикування скрипалів зазначеного ареалу яскраво й самобутньо презентує народноінструментальну культуру гуцулів, яка сьогодні перебуває в процесі активних функційно-обрядових та стильових змін. Метою роботи є визначення ґенези, розвитку та сучасного стану космацько-брустурської скрипкової традиції через виявлення, авдіо- та письмову фіксацію (транскрибування) й аналітичне дослідження за усіма етномузикознавчими позиціями виконавської практики її видатних народнопрофесійних носіїв трьох генерацій. Вперше розкрито особливості індивідуальних стилів гри кращих космацько-брустурських скрипалів, визначено їх роль в утвердженні та еволюції локального музичного діалекту, введено до

наукового обігу нові транскрипції танців «Аркан» і «Гуцулка», авдіозафіксованих (іншими дослідниками та самим дисертантом) упродовж 1940-х – 2019 років у середовищі традиції. Дослідження здійснено за методологічно-методичними вимогами сучасного етноінструментознавства, спрямованими на комплексне вивчення тріади «інструмент – виконавець – музика». Дослідницький континуум охоплює чотири послідовні етапи: експедиційний (1), транскрипційний та систематико-класифікаційний (2), музично-аналітичний (3), комплексно-апробаційний (4). Значення скрипки як провідного музичного інструмента у традиційній культурі гуцулів арґументовано на основі інформації про цей інструмент і музикування на ньому у різножанрових вербальних і візуальних зразках усної та художньо-ужиткової народної творчости, науковій та художній літературі періоду кінця XVIII – середини XX століть. Трактування скрипки гуцулами пов'язане з легендами містичного характеру, а скрипалів («скрипністів», «музик») – із Божим даром або нечистою силою, якими пояснюють надприродні вміння окремих музикантів володіти нею. Участь гуцульських скрипалів у важливих обрядових і побутових урочистостях супроводжувалась утвердженням конкретних вимог і критеріїв щодо оцінювання майстерности їхньої гри як самими музикантами, так і слухачами-односельчанами. Скрипкове музикування на Гуцульщині функціонує в аматорській і народнопрофесійній формах, остання з них передбачає творчу й організаційну спроможність скрипалів до належного обслуговування весільного та інших обрядів з отриманням за це матеріальної винагороди. Встановлено, що скрипалі-аматори, не претендуючи на конкуренцію з весільними професійними скрипалями, утворюють сприятливе для обох форм музикування музично-критичне середовище. Серед багатьох повноважень скрипаля-професіонала можна виокремити такі найважливіші: 1) майстерне володіння обрядовим і приуроченим репертуаром; 2) знання місцевих традицій щодо обслуговування обрядів; 3) організація та керівництво інструментальною капелою; 4) комунікація зі слухачами/танцюристами. Гуцульські традиційні скрипалі кінця XIX – початку XXI століть грають на інструментах класичної будови місцевого майстрового або імпортного фабричного виготовлення (винятком є декілька реконструкцій скрипок-довбанок, виготовлених відомим майстром Михайлом Тафійчуком). Відмінності у конструкції, способах виготовлення, тембрально-акустичних налаштуваннях гуцульських скрипок спричинені орієнтацією майстрів на акустичні норми й регіональну естетику звука, сформовані у практиці традиційного музикування весільних капел. На Гуцульщині існують династії відомих виготовлювачів традиційних інструментів, а також славетних майстрів першого покоління. За акустичними параметрами зроблені ними скрипки поділяються на: а) «гуцульські» – зі специфічним локально-прийнятим тембром звучання, – і б) «класичні» – призначені для академічного виконавства скрипки майстрів В. Книшука (с. Космач) і В. Мартищука (с. Ковалівка). Існують підстави для твердження, що гуцульський весільно-обрядовий і приурочений репертуар формували скрипалі, адже у давніх переказах йдеться, що «раніше весілє играла лиш одна скрипка, потому дві або й три». Друковані та архівні джерела кінця XIX – першої половини XX століть засвідчують вирішальну участь народнопрофесійних скрипалів Галицької Гуцульщини у формуванні традиційного складу весільних капел і утвердженні їхнього репертуару, представленого весільними, колядницькими, полонинськими обрядовими і побутовими етнотворами у жанрах «до співу», «до танцю» і «для слухання». Питомий репертуар гуцульських скрипалів формувався на основі співано-танцювального коломийкового тематизму, численні зразки якого музичні етнографи зафіксували в середині XIX ст. на теренах сусіднього з Гуцульщиною Покуття і на початку XX ст. – на Гуцульщині.

2. The dissertation is dedicated to a comprehensive ethnomusicological study of the performance activities of folk-professional fiddlers from three generations within the Kosmach-Brustur tradition. This tradition encompasses eight villages in the Kosiv district of the Ivano-Frankivsk region, situated in the upper reaches of the Pistynka, the Brusturka, and the Richka rivers, and connected by a shared musical and stylistic dialect, manifested in the playing of instrumentalists and their ensembles. The music of fiddlers from this area vividly and uniquely represents the folk-instrumental culture of the Hutsuls, which today is undergoing active functional, ritual, and stylistic changes. The aim of this work is to define the genesis, development and current state of the Kosmach-Brustur fiddler tradition by means of identification, audio and written documentation (transcription), and analytical research from all ethnomusicological perspectives of the performance practices of its notable folkprofessional bearers across

multiple generations. For the first time, the peculiarities of individual playing styles of the finest Kosmach-Brustur fiddlers are revealed, their role in the affirmation and evolution of the local musical dialect is determined. New transcriptions of dances "Arkan" and "Hutsulka" are introduced into scholarly circulation, audio-recorded from the 1940s to 2019 (by other researchers and the author of the dissertation) within the tradition's context. The research is conducted according to the methodological requirements of modern ethno-instrumentology, aiming for a comprehensive study of the triad "instrument – performer – music". The research continuum comprises four consecutive stages: expeditionary (1), transcription and systematic-classificatory (2), musical-analytical (3), and comprehensive-validation (4). The significance of the violin as the leading musical in the traditional Hutsul culture is justified based on information about this instrument and its music across various genres found in verbal and visual examples of oral and applied folk creativity, scientific and artistic literature from the late 18th to the mid-20th century. The interpretation of the violin by the Hutsuls is tied to legends of a mystical nature, while fiddlers ("skrypnists", "muzyk" (musicians)) are associated with divine gifts or supernatural powers that explain the extraordinary abilities of certain musicians to master it. The participation of Hutsul fiddlers in important ritual and domestic ceremonies has led to the establishment of specific requirements and criteria for evaluating their playing skills. Violin music in the Hutsul region operates in amateur and folk-professional forms, with the latter involving the creative and organizational capacity of fiddlers to properly serve wedding and other ceremonial events while receiving material compensation. It has been established that amateur fiddlers, without aiming to compete with professional wedding fiddlers, create a music-critical environment conducive to both forms of music. Among the various responsibilities of a professional fiddler, the following can be highlighted as the most crucial: 1) mastery of ritual and occasion-specific repertoire; 2) knowledge of local traditions regarding ceremonial services; 3) organization and leadership of instrumental ensembles; 4) communication with listeners/dancers. Traditional Hutsul fiddlers from the late 19th to the early 21st century play instruments of classical design, either crafted by local artisans or imported from factories. Differences in construction, manufacturing methods, and timbral-acoustic adjustments of Hutsul violins are driven by the artisans' focus on acoustic norms and regional sound aesthetics, which have been formed through the practice of traditional music in wedding ensembles. In the Hutsul region, there exist dynasties of renowned traditional instrument makers, as well as celebrated first-generation masters. The violins they craft fall into two categories: a) Hutsul violins – violins of classical design but with a locally accepted specific timbre; b) classical violins – violins by masters V. Knyshuk (Kosmach village) and V. Martyschuk (Kovalivka village), intended for academic performance. As an exception, several reconstructions of "dovbanky" – a nearly lost violin construction type, carved from a single piece of wood, played "for oneself" or "to sing along" – made by a famous master M. Tafiychuk can be mentioned.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Павлів, Я. Герменевтика гуцульського індивідуального скрипкового виконавства космацько-брустурської традиції (на прикладі творчої діяльності Івана Соколюка). Проблеми етномузикології. Том 14. С. 153-169. Київ.
- Павлів, Я. Ретроспективний погляд на виконання коломийкових мелодій «Гуцулки» в практиці скрипалів космацько-брустурської традиції. Етномузика. Ч. 17. С. 121–146. Львів.

- Павлів, Я. Специфіка музичного формотворення танцю «Аркан» скрипалями Галицької Гуцульщини кінця XIX – першої половини XXI ст. Музикознавча думка Дніпропетровщини. Вип. 24 (1, 2023). С. 40–55. Дніпро.

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: спрямованість роботи пов'язана із визначенням генези, закономірностей формування, розвитку та сучасного стану космацько-брустурської традиції через дослідження виконавської практики її визначних носіїв – народнопрофесійних скрипалів трьох генерацій, виявлення і аналітичне опрацювання (за головними етномузикознавчими параметрами) їхнього репертуарного фонду

Охоронні документи на ОПІВ:

Наукові відкриття

Полягає в тому, що вперше в українському етноінструментознавстві на основі експедиційно-польового та аналітичного дослідження діяльности народнопрофесійних скрипалів космацько-брустурської традиції створено науково-теоретичну концепцію щодо формування, розвитку та функціонування скрипкового музикування в ареалі космацько-брустурської традиції.

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яремко Надія Онисимівна

2. Nadija O. Yaremko

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7645-0647

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Клименко Ірина Віталіївна

2. Klymenko Iryna V.

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скаженик Маргарита Вікторівна

2. Marharyta V. Skazhenyk

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8921-6144

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лукашенко Лариса Валентинівна

2. Larysa V. Lukashenko

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5402-4177

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Добрянська Ліна Олександрівна

2. Lina O. Dobryanska

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0203-2009

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Зінків Ірина Ярославівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Зінків Ірина Ярославівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Ластовецька-Соланська Зоряна Миколаївна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна